

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: En polsk Familie: 1-2. - 1926

Citation: Hauch, Carsten: "En polsk Familie: 1-2. - 1926", i Hauch, Carsten: *En polsk Familie: 1-2. - 1926*, udg. af POUL SCHJÆRFF, 1926-29, s. 419. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hauch01val-shoot-idm140529612134064.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: En polsk Familie: 1-2. - 1926

TRE OG TYVENDE CAPITEL. Lykke og Ulykke række hinanden Haand.

Mod Enden af Marts rykkede Hæren igien i Marken. I den første Træfning var Adalbert ikke med, i Slaget ved Dembe derimod fulgte han Scarzynski, da denne overfaldt det russiske Fodfolk, men i det efterfølgende Angreb af det fiendtlige Rytteri modtog han et Skud i Knæet, medens hans Hest i samme Øieblik blev rammet af et Landsestik, saa den steilede og kastede ham til Jorden. Kort efter galopperede en Række af Heste henover ham, dog uden at tilføie ham nogen Skade. Imidlertid havde han faaet et stærkt Slag i Siden, og kunde aldeles ikke reise sig op; kort efter tabte han endog Bevidstheden.

I denne bevidstløse Tilstand blev han med flere Saarede bragt til Warschau. Her blev han ved Leontines Omsorg optaget og pleiet i det Huus, hvori hun selv tidligere havde funden Tilflugt. Da han vaagnede, laae han paa Sygeleiet og befandt sig meget mat.

»Hvor er jeg?« raabte han, »have vi seiret eller ei?« -

»Vi have vundet en glimrende Seier,« sagde ved 420 hans Side en Røst, som han vel kiendte. Han vilde da vende sig om, men en skærende Smerte i Siden hindrede ham. »Leontine! kan jeg troe mine egne Øren, er det virkelig Dem?« raabte han.

»Jeg har kæmpet ved Deres Side,« svarede hun, »og jeg har lovet mig selv ikke at forlade Dem, før Deres Saar ere lægte.«

»Er det muligt!« udbrød igien Adalbert, og et Udtryk af den høieste Tilfredshed malede sig i hans Øine, medens Blodet strømmede stærkere gennem hans Aarer og farvede hans Kinder med en Glands, som de længe havde savnet.

»En kiæk Soldat, der har viist, at han mener det ærligt med sit Land, kan vel fortjene et endnu større Offer,« svarede hun, »men nu maa De ikke bevæge Dem, da vil De snart vinde Deres Sundhed igien, og vi skulle samlede ile til Kampen.«

Ro var virkelig nødvendig for Adalbert, thi ikke blot hans Saar i Knæet var betænkeligt, men hans venstre Haand var desuden bleven forvreden ved Faldet, og to af hans Ribbeen vare knuste, saa det lod til, at det ikke vilde gaae saa hurtigt med hans Helbredelse, som Leontine haabede.

Adalbert sukkede dybt ved Tanken om, at han nu, da den alvorligste Kamp forestod, var fængslet til Sygeleiet. Leontine forelæste ham imidlertid trolig enhver Beretning fra Krigsskuepladsen, hendes Øine glindsede hver Gang hun læste om en ny Seier, man saae tidt, hvorledes hun kæmpede med sig selv, for at holde det Løfte, hun havde givet Adalbert; imidlertid overvandt hun sig dog, og var da dobbelt ivrig for at opfylde ethvert af hans Ønsker, og undertrykte enhver utaalmodig Yttring, saalænge hun sad ved hans Leie.

Men naar hun stod alene paa sit Værelse, da fyldtes hendes Øine med Taarer, da sank hun paa sine 421 Knæe og bad til Gud og den hellige Jomfru, at de dog endnu vilde forunde hende den Lykke at deeltage i sine Landsmænds Kamp og med egne Øine at see deres Heltedaad.

For at kunne forstaae Leontines Opførsel, maae vi erindre, at hun var et Væsen, som Øieblikket kun havde liden Magt over, og hvis Hengivenhed ene kunde vindes ved Vane og ved lang Omgang; en saadan Vane bandt hende nu til Adalbert, ligesom den alt tidligere havde bunden hende til hendes Søster, og til det Land, hvor hendes Vugge havde staaet.

»Der skal lang Tid til, før man vinder Leontine,« skrev Bonaventura engang til Adalbert, »men har du først vunden hende, da opoffer hun gjerne sine kiæreste Ønsker for dig, og er dig tro til Døden.«

Efterretningerne fra Krigsskuepladsen antog imidlertid snart en anden Natur, Uenighed og Skinsyge vaagnede blandt Hærførerne, og uagtet der endnu skede glimrende Bedrifter, saa opstod der dog tidt en Vaklen og Uvished i Hærens Bevægelser, ja undertiden en fuldkommen Stillestaaen, der viste, at den polske Overgeneral, selv om han forstod at tilkæmpe sig glimrende Seire, dog kun lidet forstod at benytte dem.

Malakowskis Fald og Dwernickis Overgang til Gallizien vare de første store Ulykker, der denne Gang rammede Polen, Adalbert rystedes dybt, og Leontine blegnede som Døden, da de hørte det. Ængstelse vakttes nu hos alle dem, der meente det vel med deres Fædreland, og det blev siden til et almindeligt Mundheld i Polen: »Med Dwernicki har al Lykke forladt os.«

Efter Dwernickis Bortfiernelse fra Krigsskuepladsen tiltog Uenigheden hver Dag, i det de vildeste af

Folkepartiet og de eensidigste blandt Adelen giensidig tillagde hverandre Skylden for Ulykken.

422

Noget efter kom ogsaa Czernim til Warschau. Efter Dwernickis Tilbagetog flygtede han forklædt fra Gallizien over Grændserne, og da den venstre Weichselbred endnu ikke var besat af Russerne, kunde han let naae Hovedstaden. Af Czernim erfoer Adalbert sin Broders Død, som gik ham dybt til Hierte, imidlertid opfyldte de offentlige Anliggender den Gang saaledes hans Siæl, at han ikke i den Grad overlod sig til Smerten, som i roligere Tider vilde have været Tilfældet. For Resten erfarede han aldrig de nærmere Omstændigheder ved Casimirs Død.

Nu forefaldt det uheldige Slag ved Ostrolenka, der virkede, som et forstenende Medusahoved, paa flere af de øverste Hærførere. Overmod gik nu hos Mange over til Modløshed, Anelse om Ulykke fyldte Hierterne, Armeen trak sig langsomt tilbage, og man opgav de Fordele, som en Række af Seiervindinger havde tilveiebragt; dog skede der endnu Heltegierninger, der viste, at Krigernes Mod ikke var udslukt, og at der kun behøvedes et dristigt Talent i Spidsen for Hæren, for atter at fængsle Krigsulykken til den polske Ørn.

Men dette Talent blev ikke valgt, de bedre Generaler fortrængtes af mindre gode; paa samme Tid kom der friske Tropper til den russiske Hær, der saaledes, uagtet Halvdelen deraf var ødelagt, nu igjen voxede til et overveiende Antal.

Imidlertid vaagnede, som sagt, de gamle Stridigheder i Polen, de Russisksindede hævdede igjen Hovederne i Veiret, Opsætsighed viste sig blandt Generalerne, Folket ophidsedes af rasende Skrigere til Uorden og Mord, de Talere, der, liig Pater Vincent, formanede til Fred og Forsoning, bleve nu ikke mere hørte, og Følgen var, at Polens Skiebne tilsidst nedlagdes i Rænkesmeden Krukowieckis Hænder, der, 423 ledet af egennyttige Hensigter, planmæssig styrkede sit Fædreland i Undergang.

Alt dette gik Adalbert meget til Hierte. »Det er ikke vore Fienders Antal,« sagde han, »ikke deres Hærføreres Erfarenhed, der overvinder os, thi over alt dette have vi ofte seiret, men det er - desværre maa jeg denne Gang give min Fader Ret - det er Selvraadighed og Uenighed, disse diævelske Aander, der alt i saa mange Aarhundreder have sønderslidt vort Indre, hvilke nu igjen vriste os Værget af Hænderne.«

Noget før Krukowiecki havde revet Magten til sig, vendte ogsaa Bonaventura saaret tilbage til Warschau.

»Hvorledes er Hærens Stemning?« spurgte Adalbert, da han første Gang saae denne sin Ven igjen.

»Hæren er fuld af Mod, hvis det blot blev brugt, hvis Generalerne, uden at underhandle, uden at beregne Fiendernes Antal, blot havde ført os rask fremad, da var der ikke bleven en Mand tilbage, der kunde bringe Efterretningen om Russernes Nederlag til Petersborg.«

»Troer du, at vi slet Intet kunne vente af de Fremmedes Deeltagelse?«

»Jo vist, de hænge den polske Ørn i deres Uhrkiæder, og male vore Helte paa deres Tobakksdaaser og paa deres Pibehoveder, imidlertid vedblive de rolig at ryge, og naar Piben er til Ende, tænde de den paa ny, videre gaaer kun Begejstringen hos Faa.«

»Nu, saa er det ikke Tid til at ligge her længere,« gienmælede Adalbert, i det han reiste sig op, »hvad saa Lægen indvender, saa har jeg i det mindste Kraft til at kæmpe paa Volden og til at falde med Ære.«

Leontine saae paa ham med et smerteligt Smil, da han første Gang bevægede sig igiennem Værelset, »De vil sandsynligviis skade Dem selv ved denne 424 tidlige Gang,« sagde hun, »men De har Ret, De kan ikke handle anderledes.«

Virkelig beholdt Adalbert en Svaghed i Knæet, der aldrig siden forsvandt.

Strax efter sin Hiemkomst erklærede Bonaventura sig med Heftighed for Krukowiecki, der den Gang forgødedes af Folket, ja før han endnu var fuldkommen lægt, besøgte han de patriotiske Forsamlinger, og deeltog endog i flere af de vilde Optrin, i Følge hvilke den høieste Magt blev nedlagt i Krukowieckis Hænder; siden forandrede han sin Mening, og angrede sin foregaaende Heftighed.

Imidlertid vare Russerne rykkede over Weichselen, Faren nærmede sig hver Dag mere, og tilsidst stode de kun en Miil borte fra Warschau.

I denne Tid havde Bonaventura flere hemmelige Samtaler med Leontine, og paa den Dag, da Adalbert igjen havde meldt sig til Tieneste i Hæren, traadte Bonaventura ham i Møde med sin Søster ved Haanden, Czernim og Pater Vincent fulgte dem.

»En Qvinde er i vore Dage en forladt Skabning,« sagde Bonaventura, »vil du derfor tage dig af Leontine, naar jeg er borte, Adalbert?« - »Jeg vil opoffre Liv og Eiendom for hende, hvilket Øieblik det forlanges,« svarede Adalbert. - »Nu saa tag hende da, thi det aner mig, at jeg ikke bliver længe hos Eder,« sagde

Bonaventura.

Adalbert stod ganske forbauset ved denne Tale, og svarede ikke et Ord, thi han kunde endnu ikke fæste Lid til sin egen Lykke.

»Tag du hende, Adalbert,« sagde Czernim, »tag hende heller i Dag end i Morgen! grib Øieblikket, før det svinder dig af Haanden, min Dreng! thi Livet er usikkert, og i Morgen er maaskee Alt til Ende.«

425

»Denne Forbindelse var et af Alexandras høieste Ønsker,« lagde Munken til.

»Du himmelske Gud!« udrød Adalbert, medens Blodet samlede saa stærkt om hans Hierte, at han aandede trangt og blegnede derved, »Leontine! er det sandt, er det virkelig Deres Villie?«

»Havde hun, der er saa forelsket i Valpladserne, vel siddet her saa længe ved dit Sygeleie, hvis det ikke var hendes Villie!« svarede Czernim. »Hun tænkte først at skienke dig sin Haand, naar Landet var frelst, men da dette kunde vare noget længe, og da du nu engang« (her pegede Czernim paa Adalberts saarede Knæ) »bærer et Ridderbaand, som i hendes Øine langt opveier den engelske Hosebaandsorden, saa -«

Her traadte Leontine frem og rakte Adalbert sin Haand; »ja,« sagde hun med et venligt Smil, »hvis de faa Dage, jeg har tilbage, kunne kaste noget Lys over en polsk Krigers Liv og belønne ham for de Offere, han bragte sit Land, saa er jeg rede til at række ham min Haand.«

Endnu samme Aften blev Adalbert af Pater Vincent viet til Leontine. Kun den, der har oplevet et sligt Sammentræf, kun den, til hvem den dybeste Sorg og den høieste Glæde engang Haand i Haand have nærmet sig, kan fatte den blandede Følelse, der i denne Tid giennemstrømmede Adalberts Indre; thi uagtet han dybt og inderligt skiønnede paa sit Held, saa vidste han dog næsten med Vished, at denne Tilstand ikke kunde vedblive, ja tidt var han til Mode, som om han befandt sig i en fortryllet Have, hvori en venlig Aand gik ved hans Side og rakte ham paradisiske Frugter, men paa samme Tid forekom det ham, som om alt dette kun var en Drøm; ja naar han saae paa Leontines Ansigt, da syntes det ham, som om hun pludselig maatte udstøde et høit og skærende Smerteskrig, under hvilket hun selv og den hele Herlighed vilde splittes ad, som Skygger i Luften, hvorefter han da vilde staae forladt tilbage i en øde Ørk.

»Er du nu tilfreds?« spurgte Bonaventura Adalbert kort efter dennes Giftermaal. - »Hvis jeg nu skal døe, da kan jeg dog sige, at jeg nogle Dage har levet,« svarede Adalbert.

Bonaventura rystede paa Hovedet ved disse Ord. »Lykkelig er den, hvis Længsel en Qvindes Besiddelse kan mætte,« sagde han, »min Længsel er af anden Art.« - »Og naar vil den mættes?« spurgte Adalbert. - »Først naar Slavelænkerne falde fra den undertrykte Verden,« svarede Bonaventura og vendte sig om og gik.

Nogle Dage sildigere, da Adalbert, Bonaventura og Leontine vare samlede, nærmede Pater Vincent sig til dem med et forseglet Papiir. »Dette Brev er fra Alexandra,« sagde han, »og det er nu paa høi Tid, at I modtage det.«

Brevets Indhold var følgende:

»Til mine Sødskenne.

Da det saaledes, som du og din Broder ere, min Leontine, forekommer mig høist rimeligt, at I engang fattige og forladte maa søge Tilflugt i fremmede Lande, saa har jeg lidt efter lidt, dels ved Salget af mine Juveler, dels paa andre Maader, sammensparet en Capital, der kan sikkre Eder en taalelig Fremtid. Denne Capital, der bestaaer af titusinde Ducater, vil vorde udbetalt til den af Eder, der foreviser dette Brev til den høiærværdige Fader, Dominikanerklosterets Prior, i Byen Krakau. Brevet selv vil ikke vorde Eder overgivet, før den Ulykke, jeg frygter, alt er nær for Døren. Skulde den mod Formodning ikke indtræffe, da beholder Pater Vincent 427 Pengene, saalænge han lever, og uddeler Renterne deraf til de Fattige, efter sit bedste Skiønnende, og I arve først Capitalen efter hans Død, og dele den imellem Eder i lige Lodder.

Gud velsigne Eder begge! hvor I gaae, vogter sikkert en høiere Haand paa Eder, og efter en kort Smerte skulle I indgaae i den evige Fred.

Eders forangangne Søster
Alexandra.«